

PHOTOS: RUNE ABRO

הכמיהה לשקט

נועה ורטהיים ולהקת המחול ורטיגו מעלים חידוש של העבודה האייקונית 'רעש לבן'

אורי ג' לנקינסקי

לפני עשר שנים, כאשר נעה ורטהיים ולהקת המחול ורטיגו יצרו את 'רעש לבן', רובנו עוד לא ידענו מה זה פייסבוק, שלא לדבר על סנאפצ'אט, אינסטגרם, טינדר או כל אחת מעשרות האפליקציות החברתיות שנגישות כיום לכל אחד ואחת. אמנם שנת 2008 לא התרחשה בתקופת ימי הביניים, אבל העיסוק של ורטהיים ברעש האינסופי שנמצא סביבנו, בהסחות הדעת הבלתי נגמרות שסובבות כל אחד מאיתנו, הקדים בכמה שנים את זמנו ובהרבה מובנים, היצירה ניבאה את מה שהגיע כמה שנים מאוחר יותר. כבר אז ורטהיים עסקה באלמנטים, שזמן מועט אחר כך הפכו לחלק בלתי נפרד מחיי היומיום של כל אחד מאיתנו. בגרסת 2018 של 'רעש לבן', שלהקת ורטיגו תציג במהלך החודש הקרוב בתל אביב ובירושלים, הנבואות של ורטהיים כבר לא נראות רמיוניות. מאז הקימה את להקתה בשנת 1992, יחד עם חברה לחיים ערי שעל, ורטהיים השתמשה בחוויות האישיות שלה כמקור לרעיונות שביטאה ביצירתה. בשנת 2008, הלהקה היתה באמצעו של תהליך התחדשות, שצבע את הפעילות של השנים הבאות. היצירה נולדה בשנה בה עברה הלהקה ממעונה הקבוע במרכז ז'ראר בכר ברושלים, לכפר האקולוגי שהקימו חבריה בקיבוץ נתיב הל"ה. במונחים רבים, המעבר הזה סימן דרך חדשה עבור הלהקה, שיצרה את מרכז התרבות האקטיבי היחיד מסוגו בארץ, שמשלב אג'נדה סביבתית מובהקת. באופן אישי קירב המעבר את ורטהיים לאותו המקום שהיא חשה שהיא זקוקה לו בחייה, והעניק ליצירתה את הרחיפה הדרושה.

בערך באותה תקופה ורטהיים קראה את ספרו של קאלה לאסן (Kalle Lasn), "שיבוש תרבות", הספר בוחן לעומק את הסביבה העסקית האמריקנית. לדברי ורטהיים הניתוח שערך לאסן ביטא בדיוק את מה שהיא הרגישה.

"העולם המודרני מייצר תועפות של רעשים שחודרים את מעטפת הגוף ומשכשים את מערכות המחשבה ואת מקצב ה"שימה". היא כותבת. "מבלי שנשים לב, אנחנו מעלים את עצמנו כקורבן על מזבחה של תרבות הצריכה. האדם הפך את עצמו למותג, מתייחס לגופו ולנפשו כאל מותג. כל זה לא הופך אותנו ליותר מאושרים, זה כן מפריע לנשימה הסדירה. הכנתי שאני

חייבת לנטרל את הרעש, לווסת את התדרים, להתכנס פנימה, לחזור אל השורש, אל הארמה, להתמסר לכוח הכבידה שהשתכשכה. מה שנולד מתוך זה, הפך ליצירה הכי פיזית שלי."

"רעש לבן" בגרסת 2018 מחדר, לדברי ורטהיים, את סימני השאלה בנוגע לאורחות החיים המודרניים ומציף ביתר שאת את המתח שבין הרעש הסובב אותנו לכמיהה לשקט פנימי. ורטהיים מבקשת מרקדניה להתמסר לכוח הכבידה, ולהתחבר מחדש לאנרגיית החיים הקושרת אותנו לארמה ולכני האדם המקיפים אותנו. לשוב להיות חלק מהשלם מבלי להשתלט עליו. לכבוד חידוש 'רעש לבן', להקת ורטיגו שילבה ידדים עם תודעות מורית המהפכה בהנהגתם של רועי אופנהיים ווהר שרון, שיבצעו את המוזיקה המקורית של רן כגנו חי על הבמה, עם תזמורים ועיבודים מוזיקליים, שכתבה המלחינה אורית גוראל במיוחד עבור ההפקה החדשה.

אל צוות ההפקה החדשה הצטרף גם ששון קדם שחתום על התלבושות. קדם ממשיך את שיתוף הפעולה הפורה עם להקת המחול ורטיגו, שהחל לפני יותר משנתיים ביצירה "ימה" (2016) והמשיך עם "אחת. אחת ואחת" (2017). ביצירה הנוכחית הליביש קדם את הרקדנים והרקדניות בכגדים אפורים זהים, כמעשה טשטוש ומחיקה של זהויות והתניות ושברית הדיכוטומיה המגדרית.

היצירה שומרת על עיצוב הבמה האייקוני שלה, שכולל קעקעי עי ברקוד על גב הרקדנים, עבודת וידאו, אפקטים מרגשים של תאורה ובמה, שמעוצבת בסגנון כיתת בית ספר יסודי. כל אלה משמשים כרקע עבור מה שנדמה שהוא הדוגמה הטובה ביותר לסגנון הכוריאוגרפי של ורטהיים, שבנוי על מעברים זורמים אל הבמה וממנה, אינטראקציות הרמוניות ווירטואוזיות בין הרקדנים וקצב דינמי.

רעש לבן 2018 יועלה ב 20.1-19 בבית האופרה ע"ש שלמה להט (צ"ץ) בתל אביב וב 26.1-25 בתיאטרון ירושלים. למידע נוסף www.vertigo.org.il